



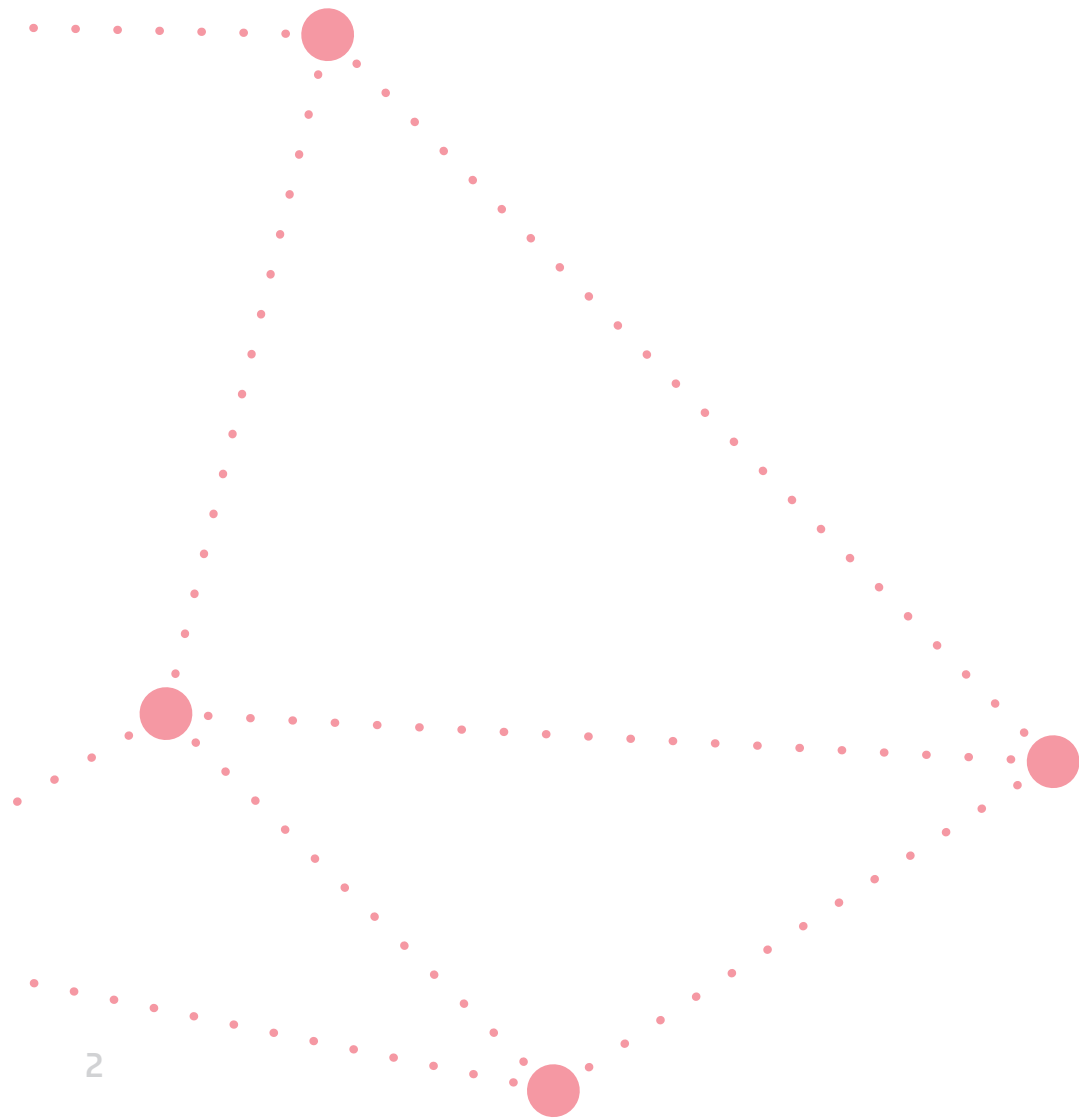
INSPIRATIEGIDS TAALOEFENKANS

Wereldhuis West-Vlaanderen

Provinciaal forum voor relaties met het Zuiden



west-vlaanderen
de gedreven provincie



Inhoudstafel

Inleiding	_ 5
Voor wie?	_ 5
Taal: motor voor integratie	_ 5
Voorwoord Gedeputeerde	_ 6
Wat is een taal oefenkans	_ 8
Fases van tweedetaalverwerving	_ 10
Omgaan met niveauverschillen	_ 13
Zet in op kwaliteit	_ 16
Engagement en rol van de vrijwilliger	_ 18
Basishouding	_ 18
Motivatie als motor voor taalleren	_ 18
Omgaan met controversen	_ 19
Praktisch: hoe organiseer je een oefenkans?	_ 21
Uitwerken oefenkans	_ 21
Doelgroep	
Partners	
Praktische voorbereiding	_ 22
Locatie en logistiek	
Datum en tijdstip	
Open of gesloten aanbod	
Tarieven/kortingen	
Promo en bekendmaking	_ 25
Communicatie	
Infomoment	
Aan de slag	_ 27
Uitnodigen	
Vorbereiding	
Lokaal	
Onthaal	
Kennismaking	
Voorbeeldactiviteiten	_ 32
Kookactiviteiten	_ 32
Een bezoek aan...	_ 34
Museumbezoek	
Bibliotheekbezoek	
Praattafels	_ 37
Schoolbabbelen	_ 39
Sport	_ 40
Theater en muziek	_ 41
Theater	
Muziek	
Tot slot	_ 46
Colofon	_ 51



INLEIDING

Bij de opvang en begeleiding van vluchtelingen zijn veel organisaties, overheden en vrijwilligers betrokken. Omdat taal essentieel is voor een vlotte integratie in de samenleving ligt de focus in deze inspiratiegids op taal oefenkansen: taalstimulatie in de niet-formele sfeer.

Voor wie?

In de eerste plaats is deze inspiratiegids bedoeld voor vrijwilligers die zich voor vluchtelingen inzetten. Maar ook medewerkers van professionele organisaties die al dan niet met vrijwilligers werken, kunnen hier inspiratie vinden. Indirect maken ook vluchtelingen deel uit van onze doelgroep. Als zij hun vaardigheden en competenties ontdekken en verder ontwikkelen, kunnen ze zelf als volwaardige vrijwilligers meewerken.

Taal: motor voor integratie

Actieve betrokkenheid en participatie zijn zowel voor de nieuwkomer als voor de gastsamenleving de beste motor voor integratie. Voor succesvolle integratie is maatwerk nodig. Dit vraagt afstemming van de mogelijkheden en noden van vluchtelingen en vrijwilligers, samen met de professionele sector. Daartoe moeten we niet alleen mooie verhalen met elkaar delen, maar ook valkuilen, tegenslagen en structurele beperkingen in de samenleving durven bespreken. Alleen dan kunnen we een aanbod uitbouwen dat deze complexiteit zichtbaar maakt en er een antwoord op biedt.

In deze inspiratiegids stellen we een aantal mogelijkheden voor om vrijwilligers beter te begeleiden in de organisatie van oefenkansen. Laat je inspireren! Onthoud wel dat de ontwikkeling van een taal oefenkans een proces van vallen en opstaan is, en dat elke context uniek is.

VOORWOORD GEDEPUTEERDE

Protectionistische reflexen verhinderen deze dagen een open blik op de wereld. Solidariteit met wie we minder goed kennen is niet altijd even evident. De Provincie biedt daartegen positief tegengas en steunt expliciet diegenen die werken aan een solidaire en inclusieve maatschappij.

Ook in onze provincie zagen we een toename van het aantal vluchtelingen sinds 2015. Een grote groep nieuwkomers zorgt voor maatschappelijke kansen en uitdagingen. Veel organisaties en overheden zijn betrokken bij de verwelkoming van deze mensen. Maar ook heel wat vrijwilligers sloegen en slaan de hand aan de ploeg om de integratie van deze nieuwe gouvgenoten zo vlot mogelijk te laten verlopen.

Ook de Provincie neemt haar verantwoordelijkheid. Wat begon als een projectmatige aanpak, krijgt in deze legislatuur een structurele verankering. Op 9 december 2015 startte het provinciebestuur een taskforce vluchtelingen. Omdat werk en taal ideale middelen tot integratie zijn, kozen we van bij het begin voor arbeid en taalverwerving als insteek van de provinciale werking.

Sinds het begin van de werking zetten we in op de verspreiding van

bruikbare materialen om de opvang van vluchtelingen in onze provincie te optimaliseren. Deze inspiratiegids is hier een resultaat van. Als kennispartner wil de Provincie expertise en goede voorbeelden aanbieden. We willen mensen instrumenten geven om binnen deze complexe, snel veranderende wereld hun plek te vinden in solidariteit met anderen.

Want dat is wat wereldburgerschap is. De complexiteit van de realiteit erkennen, weten dat wat we doen en niet doen impact heeft op anderen en verantwoordelijkheid nemen om het samenleven met de ander menswaardig en de moeite waard te maken. Ik dank u voor uw inzet voor een open en inclusieve samenleving.



Jean de Bethune
Gedeputeerde voor externe relaties en
Noord-Zuid-beleid
Provincie West-Vlaanderen



Bezoek aan het Abdijmuseum Ten Duinen in Koksijde, 2017.

WAT IS EEN TAALOEFENKANS?

“Nederlands is zoals zwemmen of koken. Je kan een cursus volgen maar je moet vooral ook véél oefenen voor je het goed kan!”

Miet Callens, Leekracht NT2, CVO Scala.

Als anderstalige nieuwkomer word je via taallessen ondergedompeld in de officiële taal van de gastsamenleving. Maar krijg je een taal echt onder de knie als je niet kan oefenen in verschillende niet-formele en informele contexten?

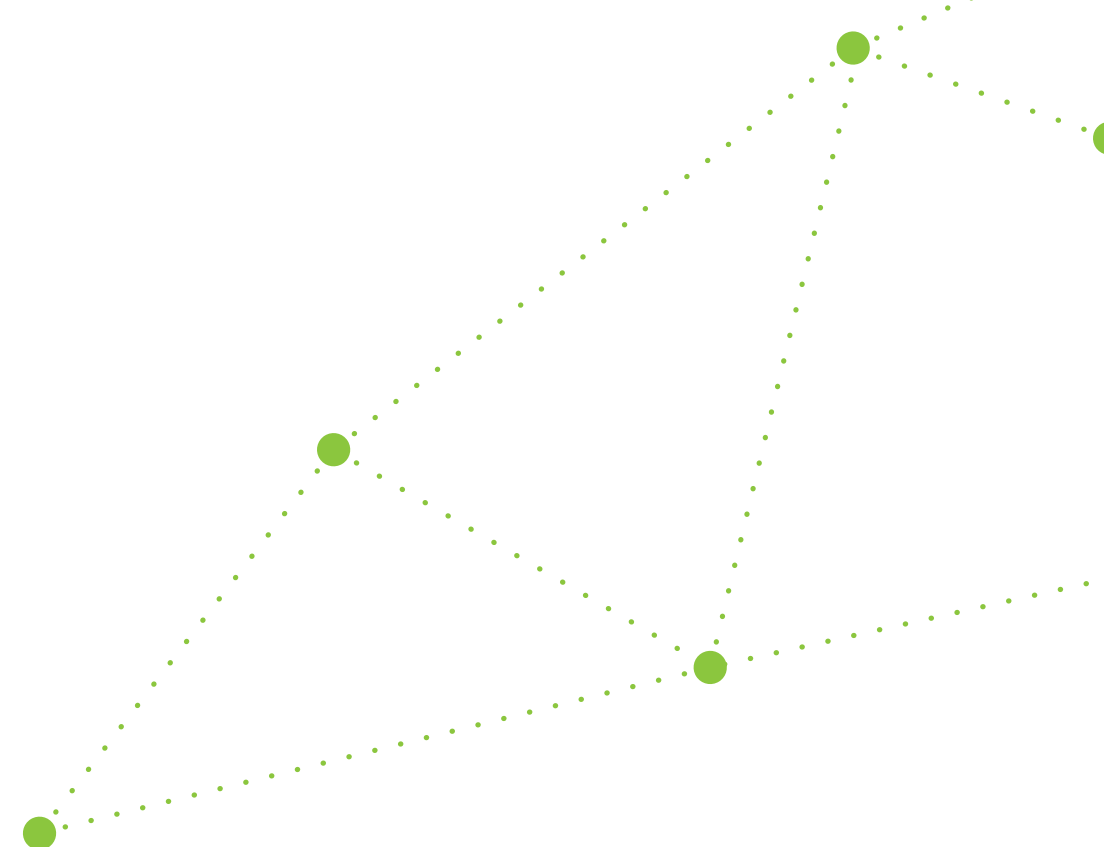
Wat is nu het verschil tussen formeel, niet-formeel en informeel leren?

Formeel	Niet-formeel	Informeel
Leerdoelstellingen, certificering en evaluatiemomenten staan centraal.	Expliciete oefenkans: je communiceert dat je samenkomt om te oefenen. Je oefent de opgedane kennis van de taal in en breidt ze eventueel uit.	Impliciete oefenkans: waardevol, maar er is minder garantie op een kwaliteitsvolle oefenkans omdat dat niet de insteek is.
Voorbeeld: NT2-lessen in CVO, CBE en VDAB	Voorbeeld: taal oefenkansen zoals praattafels	Voorbeeld: een gesprek met een buurvrouw, de bakker of op het werk

Je kan elke plek en gelegenheid gebruiken als een kans om een taal te oefenen. Maar in realiteit is dat niet altijd mogelijk. De gastsamenleving heeft hierin ook een rol te spelen door bijvoorbeeld geen dialect te spreken met een anderstalige. De focus van oefenkansen moet liggen op taalintegratie als een opstap naar betere toekomstmogelijkheden, naar beter communiceren met elkaar.

“Toen ik in Diksmuide aankwam, heb ik mijn maatschappelijke assistent in het OCMW gevraagd over de mogelijkheid om vrijwilligerswerk te doen. Ik ben begonnen in ‘t Vlot Diksmuide en dan Oxfam en 4AD en de sociale winkel “nUniek”. De school is belangrijk maar niet genoeg. Ik vond dat anderstaligen de taal moeten kunnen oefenen buiten de school. Door vrijwilligerswerk kon ik de taal oefenen en ook veel mensen leren kennen. Dat hielp mij om sneller te integreren in de nieuwe maatschappij.”

Bara’a Khadra, Syrische vluchteling



De taal van de gastsamenleving is de ontmoetingstaal maar de thuistaal van de deelnemers mag ook een plaats krijgen. Interesse in de thuistaal van de deelnemers leidt tot een sfeer van wederzijds respect en zorgt ervoor dat iedere deelnemer zich aanvaard en gewaardeerd voelt.

TIP

Leer hoe je iemand begroet in een aantal talen. Zo voelen de deelnemers zich zeker welkom.



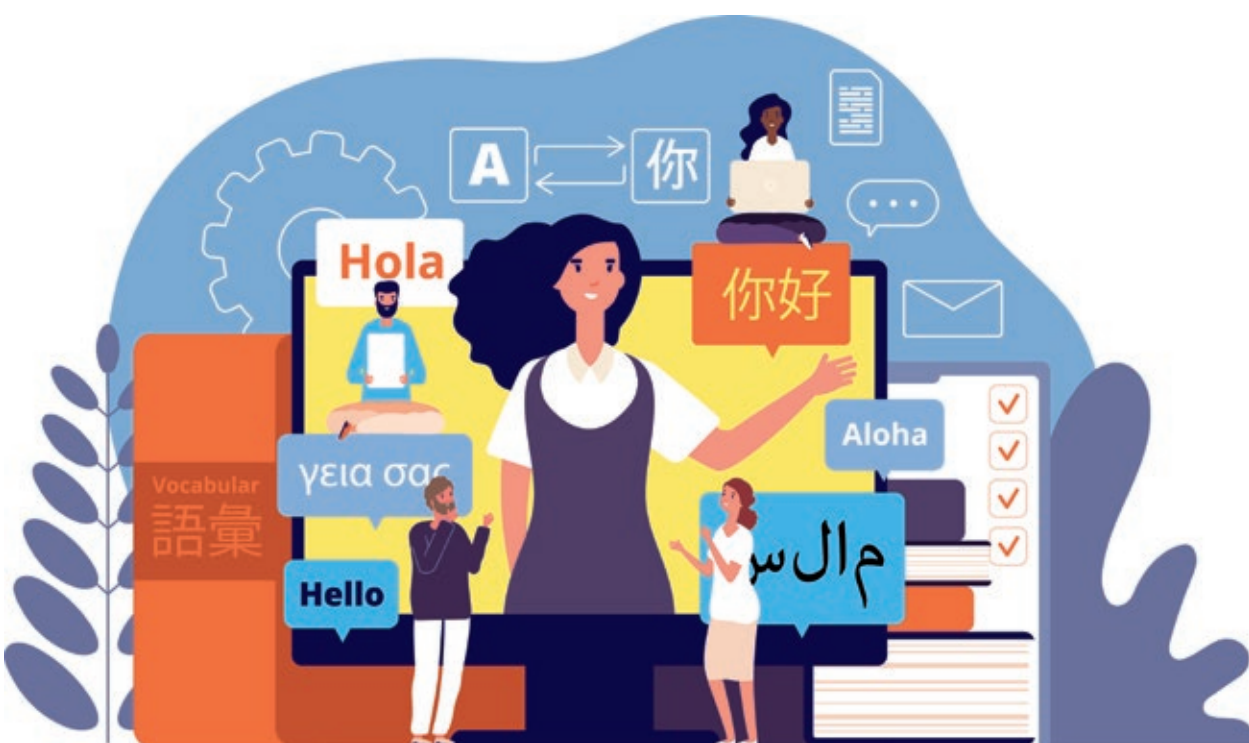
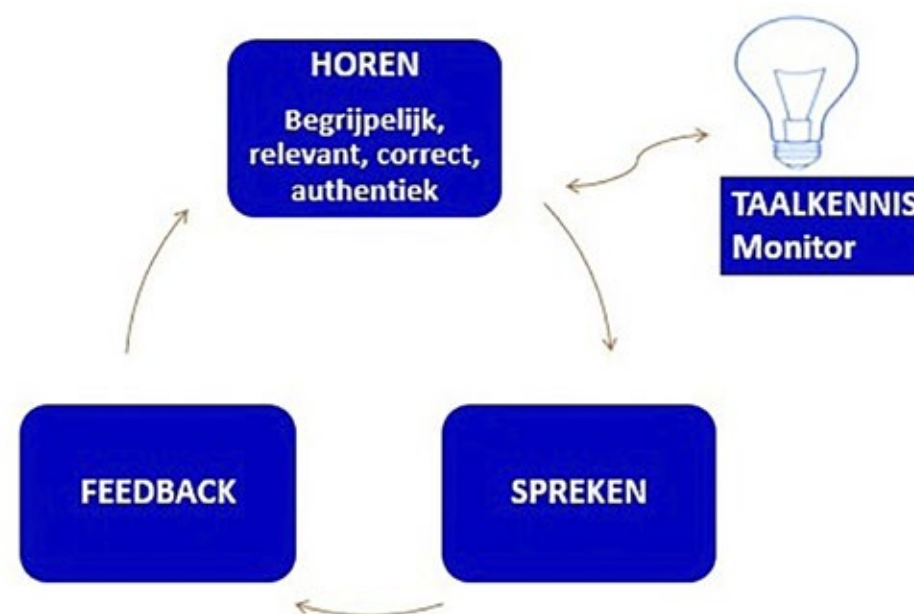
Op deze manier creëer je een situatie van wederzijds leren die de thuistaal uit de taboesfeer haalt. Door af en toe ruimte te maken voor thuistalen kan je het zelfbeeld van anderstalige deelnemers opkrikken. Meestal zijn zij, in hun nieuwe omgeving, de meest taalzwakken. Hanteer je een positieve houding ten opzichte van meertaligheid en beschouw je anderstaligen als taaldeskundig, dan kan dit leiden tot meer emancipatie.

Maar je moet er ook op letten dat deelnemers niet vervallen in een langdurig gesprek in hun thuistaal. Want ook dat leidt tot uitsluiting van deelnemers met een andere thuistaal en gaat voorbij aan het doel: het oefenen van taal.

FASES VAN TWEEDETAALVERWERVING

Het aanleren van een taal gebeurt in verschillende fases. Als vrijwilliger is het belangrijk om na te gaan in welke fase de anderstalige zich bevindt. In elk van deze fases kan je namelijk als vrijwilliger een aangepaste rol voor de anderstalige spelen.

Als je een taal wil leren, dan moet je die taal veel horen en spreken, en weten wat je fout zegt zodat je jezelf kan verbeteren.



	HOREN	SPREKEN	FEEDBACK	Cirkel start opnieuw
Taal leren	Focus op luisteren en begrijpen	Basiswoordenschat en grammatica	Door te oefenen, groeit taalkennis en breidt de woordenschat uit	Oefenen en verdiepen woordenschat Aandacht voor vorm
Rol vrijwilliger	<ul style="list-style-type: none"> • Tijd geven • Niet pushen • Positief omgaan met non-verbale taal en het gebruik van thuistaal 	<ul style="list-style-type: none"> • Motiveren om de eerste taaldrempel te overwinnen • Herhaling • Fouten maken = niet erg 	<ul style="list-style-type: none"> • Feedback geven door als vrijwilliger correct te spreken • Oefenen op vlotheid • Herhaling op diverse manieren 	<ul style="list-style-type: none"> • Feedback geven door zelf begrijpelijk, relevant, correct en authentiek te praten
Emotie anderstalige	Weinig zelfzeker	Eerst angst, daarna positief gevoel: "Ik leer een nieuwe taal."	Vaak negatieve gevoelens: gaat traag, moeilijk, meer praten is meer fouten, frustratie, kan leiden tot spreekangst	Langzaam ¹¹ spreekangst ombuigen in spreekdurf



Een bezoek aan de lokale supermarkt is een leuke manier om de verschillende groenten en fruit te leren kennen.

.....
"Iedereen weet: al doende leert men. Maar dat is vaak gemakkelijker gezegd dan gedaan. In de klas spenderen we veel tijd aan het opbouwen van een veilig leerklimaat, waar cursisten durven spreken en fouten maken. Dat is zo belangrijk. Buiten de klas is spreekdurf vaak de grootste drempel voor cursisten om te praten. De angst om niet begrepen te worden, of om een rare reactie te krijgen, of dat je gesprekspartner zo snel zal spreken dat je er niets van begrijpt. Dat is dagelijkse kost voor (beginnende) cursisten. Ik zie die oefenkansen dus als een belangrijk moment voor cursisten om nog meer spreekdurf op te bouwen, zodat ze niet enkel met hun leerkracht durven spreken. Sommige mensen hebben dat van nature en proberen gewoon graag, maar andere mensen hebben echt wel nood aan een vertrouwd en veilig leerklimaat om op een succesvolle manier kleine stapjes in het Nederlands te kunnen zetten. Dat verkleint de drempel tussen de klas en het dagelijkse leven. Wij proberen de drempel natuurlijk ook wel te verkleinen met Open School door samen met de groep eens naar de bakker, de markt of het station te gaan. Maar hoe meer gelegenheden waar cursisten zich veilig voelen en waar ze kunnen en mogen leren en fouten maken, hoe beter!"

Siska Baert, CBE Open School Kortrijk-Roeselare
.....

OMGAAN MET NIVEAUVERSCHILLEN

Afhankelijk van de samenstelling van de groep zullen er altijd verschillen in taalniveau zijn. Belangrijk is hoe je hiermee omgaat. Allereerst zal je de deelnemers moeten leren kennen om een inschatting van het taalniveau te maken. Sommige mensen zijn bijvoorbeeld verlegen, waardoor je hen soms onderschat of overschat. Sowieso zijn er enkele zaken waarop je kan letten (Het Agentschap Integratie en Inburgering):

- Praat zoveel mogelijk Nederlands.
- Spreek duidelijke taal. Dat wil zeggen: gebruik korte actieve zinnen en korte woorden, zeker als je veel informatie geeft. Zo creëer je denkpauzes en begrijpt de ander je beter.
- Vermijd spreekwoorden en figuurlijk taalgebruik. Uitdrukkingen zijn mooi maar zeer verwarrend voor iemand die een taal leert.
- Vermijd vakjargon.
- Praat langzaam en articuleer goed zonder daarom in kindertaal te vervallen of luider te gaan praten. Gebruik pauzes wanneer je praat. Zo geef je de deelnemers de kans om wat ze horen ook echt te begrijpen.
- Gebruik de tegenwoordige tijd.
- Praat zo weinig mogelijk dialect.
- Ondersteun wat je zegt visueel. Gebruik lichaamstaal of gebaren, wijs iets aan, toon het in een brochure of gebruik pictogrammen. Zo ziet je gesprekspartner meteen wat je bedoelt. En ziet hij of zij het niet, dan durft hij of zij het sneller zeggen.
- Leg zaken stap voor stap uit. Zorg zelf voor een gestructureerde uitleg/opbouw.
- Ga altijd na of de deelnemers je begrepen hebben. Herhaling werkt. Laat hen in eigen woorden herhalen, zo weet je of je bepaalde zaken moet verduidelijken.
- Blijf steeds vriendelijk en geduldig.



Deze Vocabular woordenschatkaartjes van Schubi kan je ontlene in het Documentatiecentrum voor Wereldburgerschap te Roeselare.

Als je de deelnemers beter leert kennen, kan je hun taalniveau beter inschatten. Let wel: een niveau zegt veel, maar ook niet alles. Je kan verschillende manieren gebruiken om te differentiëren. Zo maak je de oefenkans voor iedereen maximaal.

- **Mix taalvaardigere en taalarmere profielen**

Vermijd groepjes waarvan de deelnemers dezelfde taal spreken. Nederlands als ontmoetingstaal is de beste optie. Zo haal je iedereen uit hun comfortzone en stimuleer je hen onrechtstreeks om enkel Nederlands te gebruiken. Opgelet: zorg ervoor dat de taalarmere deelnemer voldoende tijd en ruimte krijgt om zich uit te drukken.

- **Groeperen volgens taalniveau**

Je kan deelnemers ook net wél volgens taalniveau groeperen. Plaats taalvaardigere deelnemers samen en vorm een ander groepje met beginnende sprekers. Zo kan je de oefeningen qua moeilijkheidsgraad aan de groep aanpassen.

- **Aanwezigheid beeldmateriaal**

Met afbeeldingen, pictogrammenboekjes,... kan je heel wat gesprekken op gang brengen of misverstanden voorkomen. Het is ook handig voor anderstaligen om te bladeren en zelf het juiste woord te zoeken.

- **Reactie**

Je eigen reactie is zeer bepalend in het differentiëren op vlak van taalniveaus. Sommige beginners starten met luisteren en gaan later pas spreken. Als vrijwilliger moet je ze op tijd uit hun comfortzone halen. De klemtoon ligt op het stimuleren van spreekdurf. Beperk dus talige feedback. Communicatie staat voorop. Start altijd zelf het gesprek en laat ze imiteren. Werk vooral met ja-/nee-vragen. Laat ze de zinsconstructie overnemen en slechts enkele woorden veranderen. Moedig de anderstalige aan om te spreken. Fouten maken hoort bij het leerproces. Gevorderden daarentegen laat je creatief met taal omgaan. Laat ze bewust zelf het gesprek starten, bijvoorbeeld door te zeggen: "Stel jij maar eerst een vraag!" Werk met open vragen. Bij gevorderden moet je het gesprek stimuleren, hen uitdagen en doorvragen, zoals "Kan je dat anders formuleren?"

- **Differentieer je eigen taalgebruik**

Afhankelijk van hoe hoog het niveau is, gebruik je moeilijkere woorden of net meer afbeeldingen. Verander af en toe de gekende woordenschat door synoniemen. Durf ook feedback te vragen aan je deelnemers.

- **Autonomie**

Je kan met het geven van autonomie ook sturen en differentiëren. Een beginner geef je meer keuzemogelijkheden. Bij een gevorderde spreker beperk je de keuze om hen uit te dagen. Een beginner laat je bijvoorbeeld kiezen uit vijftien foto's om over te praten. Voor een taalvaardige spreker kies je zelf het gespreksonderwerp.



ZET IN OP KWALITEIT

Een kwaliteitsvolle oefenkans is:

- Op maat

Werk vraaggericht en op maat van de anderstaligen. Speel in op hun interesses. Stem je methodiek af op hun spreekvaardigheid, opleidingsniveau en zelfredzaamheid.

- Authentiek

Laat de deelnemers Nederlands oefenen in zo authentiek mogelijke situaties. Daardoor maak je een stevige link met de maatschappij. Een oefenkans die ingebed is in de maatschappij en linken legt naar andere organisaties, activiteiten,... verhoogt de kans op verankering.

- Functioneel

Gebruik relevante taal binnen een relevant thema. De taal die de deelnemers oppikken, moet functioneel en meteen in het dagelijkse leven inzetbaar zijn.

- Veilig

Creëer een veilige context. De deelnemers moeten zich veilig voelen om Nederlands te oefenen, om te durven spreken en om fouten te durven en te mogen maken.

- Repetitief

Zorg voor herhaling van jouw oefenkans. Stimuleer de anderstaligen om meer dan één keer deel te nemen.

- Interactief

Zorg voor een dialoog met de anderstaligen en vermijd een monoloog van jezelf. Geef feedback op een natuurlijke manier door zelf correct, duidelijk Nederlands te gebruiken.

(Het Agentschap Integratie en Inburgering, Atlas Antwerpen, In-Gent, het Huis van het Nederlands Brussel en vzw 'de Rand')



Bezoek aan het gemeentehuis te Koksijde, 2016.

ENGAGEMENT EN ROL VAN DE VRIJWILLIGER

Wil je graag als vrijwilliger aan de slag om anderstaligen een oefenkans te bieden? Kijk dan even of je onderstaande eigenschappen bij jezelf herkent.

BASISHOUDING

- Openheid voor andere culturen
- Communicatief vaardig: duidelijk en correct spreken
- Discreet
- Luisterbereidheid
- Grenzen kunnen respecteren en bewaken
- Creatief
- Flexibel
- Empathisch
- Teamspeler
- Je hebt voeling met en bent alert voor het groepsproces
- Je kan je minstens eenmaal per week vrijmaken

.....
“Tijdens het schooljaar ondersteunen we als vrijwilligers met veel plezier tweemaal per week de huiswerkklas voor de niet-begeleide minderjarige vluchtelingen in het asielcentrum van Poelkapelle. We vinden het voor deze jongeren heel belangrijk dat ze ondersteuning krijgen bij het leren van het Nederlands in de OKAN-klas. Het vraagt heel wat flexibiliteit van ons maar deze flexibiliteit valt in het niet in vergelijking met wat deze jongeren al allemaal meegemaakt hebben. Het zijn echte overlevers die dankbaar en blij vrijwillig op ons aanbod afkomen. Het zijn voor hen ook belangrijke ontmoetingsmomenten met Vlamingen en het zorgt ook een heel klein beetje voor een huiselijke sfeer die ze soms al jaren missen. Je hoeft echt geen grote diploma's te hebben om deze jongeren een klein beetje vooruit te helpen. We kunnen niet iedereen helpen, maar als iedereen iemand zou helpen...”

Dirk Barbez en Katrien Durnez, vrijwilligers in het opvangcentrum van Langemark-Poelkapelle

.....

Naast een goede basishouding, zijn er nog andere zaken waarop je als vrijwilliger moet letten: motivatie en controversie.

MOTIVATIE ALS MOTOR VOOR TAALLEREN

Motivatie helpt hindernissen te overwinnen, vol te houden, hulp in te roepen en taakgericht te werken. De uitdaging telt. Oefenkansen mogen net boven het niveau van de deelnemers liggen zodat ze aangesproken en uitgedaagd worden om hun eigen grenzen te verleggen. De vrijwilliger moet een basisvertrouwen hebben in het leervermogen van de deelnemers en mag hen uitdagen. Net dan komen de deelnemers tot oefenen. (De Letterbuffetten: Oefenkansen begeleidingshouding)

OMGAAN MET CONTROVERSE

Als je werkt met mensen met een diverse achtergrond, geloofsovertuiging, thuistaal,... kan je geconfronteerd worden met uitspraken die vanuit ons westers denkpatroon moeilijk te kaderen zijn. Kan en mag alles zomaar besproken worden?

Het is belangrijk om ons bewust te zijn van onze eigen referentiekaders en ons open te stellen voor referentiekaders van anderen. Maar wanneer uitspraken beledigend worden voor andere deelnemers of voor jezelf, moet je erop reageren. Het is de taak van de begeleider om een sfeer te creëren waarin iedereen zich veilig voelt. Je moet hiervoor voeling hebben met en alert zijn voor het groepsproces.

Hoe kan je omgaan met controversie en spanningen?

- **Luister actief.** Probeer te achterhalen waar een bepaalde uitspraak vandaan komt.
- **Reageer empathisch.** Waarom zegt iemand iets? Zijn er misschien verborgen spanningen in de groep die jij – als buitenstaander – niet kent?
- **Geef een signaal.** We kunnen iemand niet in één keer veranderen en moeten dat ook niet willen. Dergelijke uitspraken zijn complex, hebben verschillende kanten en zijn vaak onderling verweven. Als uitspraken echter te controversieel worden, kunnen we wel het signaal geven dat we het er niet mee eens zijn.
- **Val niet aan, beschuldig en beledig niet.** Belangrijk is om welles-nietesdiscussies te vermijden. Rustig blijven en op een rationele manier reageren is misschien niet altijd gemakkelijk, maar het tempert de situatie.
- **Reageer gezamenlijk.** In de best mogelijke situatie reageert de groep gezamenlijk op zo'n uitspraken van één of enkele individuen. Als er reactie komt vanuit de groep, zal die mogelijk meer effect hebben dan wanneer een buitenstaander reageert. De spreek- en reactiedurf kan afhangen van de sfeer in de groep. Je kan hierbij zelf zorgen voor een rustige sfeer van open communicatie en dialoog.
- **Bepaal je grenzen en geef deze ook aan.** Als iets echt niet kan en andere deelnemers dreigen beledigd te worden is het belangrijk om kordaat te reageren met: "Dit kan echt niet!" en aan te geven waarom niet. Door zo'n reactie maak je de andere deelnemers ook duidelijk wat jouw waarden en de waarden binnen de samenleving zijn.

TIP

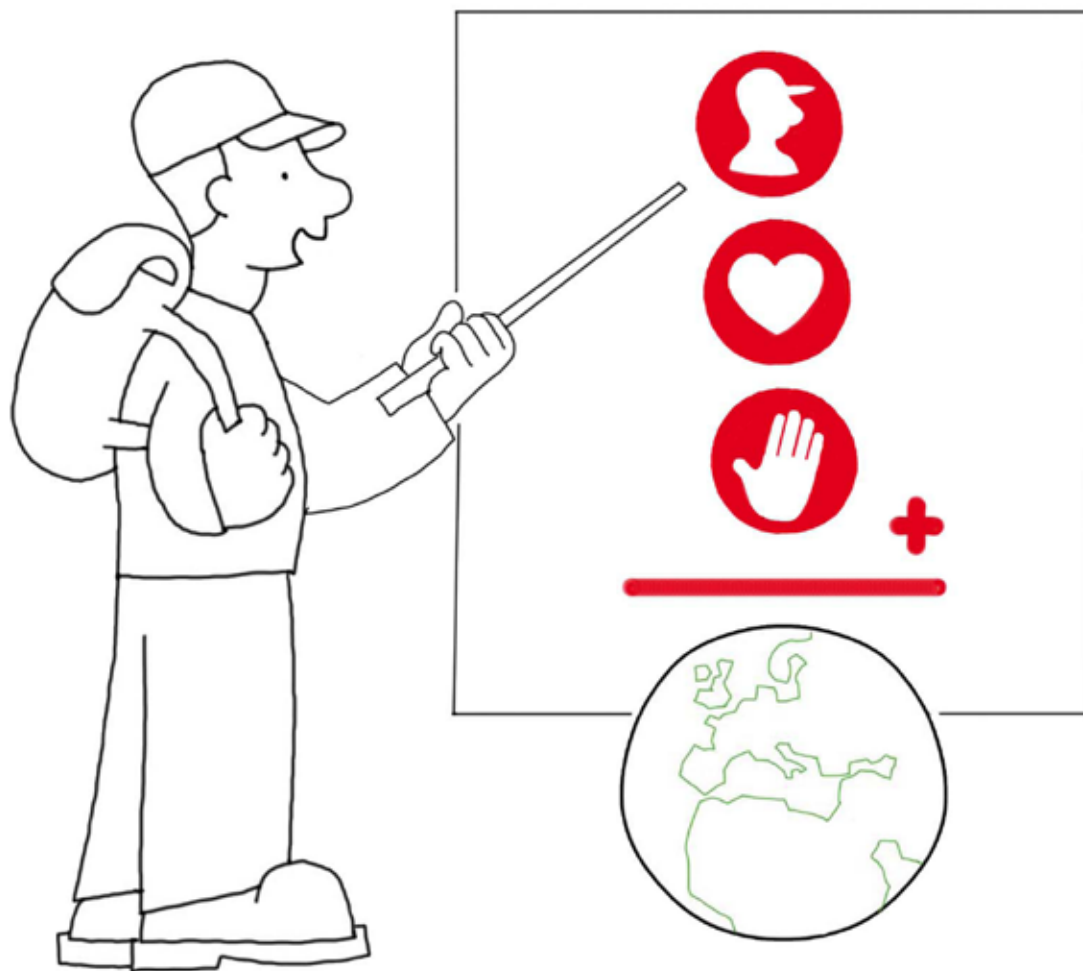
Ga na of je als vrijwilliger een (gratis) vorming kan volgen om je kennis over vluchtelingen, migranten, asielprocedure, een taal leren en oefenen,... bij te schaven en/of met andere vrijwilligers (goede en slechte) ervaringen kan uitwisselen. Hou hiervoor de websites van verschillende organisaties in het oog.

VOORBEELD: VORMINGSREEKS VOOR VRIJWILLIGERS

Het Agentschap Integratie en Inburgering, het Streekfonds West-Vlaanderen en de Provincie West-Vlaanderen bieden zo'n vormingen al aan. De thema's zijn divers: duidelijke taal, afstand en nabijheid, omgaan met discriminatie en racistische uitspraken, wat is racisme en discriminatie, psychosociale aspecten van vluchten,...

Neem een kijkje op <https://www.west-vlaanderen.be/kalender?pid=239>.

.....



PRAKTISCH: HOE ORGANISEER JE EEN OEFENKANS?

UITWERKEN OEFENKANS

Vooraleer je van start gaat met je oefenkans, is het uiteraard belangrijk om een idee uit te werken. Wat wil je doen en voor wie? Wat is met andere woorden je doelstelling?

.....
"Wekelijks zit ik met vier à zes mensen rond de tafel om te praten over een opgegeven onderwerp. Soms gaat het moeizaam, soms is het geweldig leuk. Het contact met mensen uit totaal andere culturen en landen is voor de vrijwilliger ook verrijkend. Gewoonten, recepten, tradities,... worden vaak vergeleken en becommentarieerd. De motivatie en inzet van de deelnemers zijn meestal groot. Anderen haken snel af. Er ontstaat ook vaak een band tussen vrijwilligers en deelnemers, wat zich uit in kleine attenties buiten de Babelbox. Ikzelf vind het enorm verrijkend: hoe zou ik anders in contact komen met mensen uit Somalië, Afghanistan, Eritrea, El Salvador,...? Het helpt om zo een dam op te werpen tegen de vele negatieve klanken die je soms hoort over 'die migranten, vluchtelingen'. Bij ons aan de praattafel zijn ze geen moslim of zwarte maar gewone mensen van vlees en bloed met dezelfde bezorgdheden en verlangens als wij."

Martine Bourgeois, vrijwilliger Babelbox Oostende
.....

Doelgroep

Baken je doelgroep af. Wie wil je concreet bereiken? Wie heeft er het meest nood aan een taal oefenkans omdat er bijvoorbeeld nog geen aanbod in de regio is? Hoe kan je daarop inspelen? Als je bijvoorbeeld thuiszittende anderstalige moeders wil bereiken, kan je een activiteit tijdens de schooluren of zelfs in de school van de kinderen organiseren.

TIP

Verzin een goede naam voor je oefenkans. Een goede naam spreekt aan.

Partners

Wil je als vrijwilliger een oefenkans in jouw regio opzetten, dan ga je best na of er bepaalde organisaties zijn waarop je beroep kan doen. Misschien kan je activiteit deel worden van een bestaande werking. Of kunnen ze je helpen met de verdere uitwerking van je idee en/of toeleiding van deelnemers.



TIP

Ga met je idee langs bij de gemeente, het volwassenenonderwijs, lagere scholen, bedrijven, de bibliotheek, toeliders in diversiteit,...

PRAKTISCHE VOORBEREIDING

Locatie en logistiek

Denk op voorhand na over een geschikte locatie. De locatie moet zowel praktisch zijn, als gezellig en veilig. Hou rekening met eventuele extra benodigdheden. Wil je een sportactiviteit organiseren, dan kan dit het best in de gemeentelijke sportzaal waar je ook toegang hebt tot extra materiaal.

Maak duidelijke afspraken wanneer je de ruimte van een externe partner huurt en/of gebruikt:

- Welke materialen moet je zelf voorzien?
- Hoe moet je openen en afsluiten?
- Moet je een sleutel ophalen en terugbrengen? Zo ja, waar?
- Hoe werkt de verwarming?
- Moet je de vuilbakken legen?
- ...

De bereikbaarheid van de locatie is ook belangrijk. Als anderstaligen geen eigen wagen hebben, dan zijn ze afhankelijk van het openbaar vervoer of moeten ze met de fiets of te voet kunnen komen. Hou daarnaast ook rekening met toegankelijkheid. Kan je vrij binnenstappen of moet je aanbellen? En is de locatie toegankelijk voor rolstoelgebruikers?

Een goede locatie moet voldoende groot zijn: om te zitten, om later eventueel meer mensen te ontvangen, om in groepjes te werken,... Ook voorzie je best ruimte voor bijvoorbeeld een koffiehok.

Afhankelijk van de activiteit heb je misschien ook wifi nodig.



Deze locatie is voldoende groot om in groepjes te kunnen werken.

TIP

Op zoek naar een locatie? Bevraag zeker jeugdhuizen, gemeentezalen, bibliotheken, jeugdverenigingen,... in de buurt.

Datum en tijdstip

Vraag de lesmomenten van volwassenenonderwijs in de buurt op. Zo kan je een oefenkans laten doorgaan op een moment met de minste lestijden. Is er in jouw buurt ook een opvangcentrum, dan hou je best ook rekening met hun activiteiten.

Een ander aandachtspunt zijn de kinderen. Ouders moeten hun kinderen op een bepaald uur aan de schoolpoort afhalen. Denk ook aan schoolvrije momenten en vakanties. Het is opvallend dat er in de vakantieperiodes minder oefenkansen zijn, terwijl deze net dan belangrijk zijn omdat er in die periode ook al geen reguliere taallessen zijn. Het blijft je eigen keuze natuurlijk, maar voorzie eventueel extra activiteiten voor de kinderen of pas je activiteiten aan zodat je zowel iets met de ouders als met de kinderen kan doen. Uiteraard moeten er voldoende vrijwilligers zijn om de activiteit het hele jaar door aan te bieden.

Ten slotte, stel jezelf de vraag hoe frequent je een oefenkans kan aanbieden. Een minimum van anderhalf uur per week is een vereiste om een oefenkans te doen slagen.

TIP

Een doelgroep die vaak niet bereikt wordt, zijn de werkende anderstaligen. Ook voor hen kan een oefenkans waardevol zijn. Je kan hiermee experimenteren door bijvoorbeeld één keer per maand een activiteit speciaal voor hen te voorzien, 's avonds of in het weekend.

Open of gesloten aanbod

Organiseer je een open of gesloten aanbod van oefenkansen? Een open aanbod is flexibel, wat betekent dat verschillende deelnemers kunnen aansluiten. Het is ook het meest uitdagend, omdat mensen later toekomen, vroeger vertrekken, de groep telkens anders is,... Je moet hiermee kunnen omgaan. Een gesloten aanbod gaat om telkens dezelfde groep mensen en is afgebakend in tijd.

Beide opties kunnen afhankelijk zijn van het soort activiteit dat je wil organiseren. Als je bijvoorbeeld een oefenkans wil organiseren waarbij samen gekookt wordt, dan kies je beter voor een gesloten aanbod zodat je nadien geen eten hoeft weg te gooien.

Bedenk dus zeker vooraf voor hoeveel deelnemers je de oefenkans wil en kan organiseren.

TIP

Hou rekening met uitval van deelnemers. Zeker wanneer je aanbod gesloten is, kan je hierdoor plots met een veel kleinere groep overblijven. Laat je hierdoor niet ontmoedigen. Blijven volhouden is de boodschap. Investeren in voldoende vrijwilligers en toeleiding van anderstaligen loont de moeite.

Tarieven/kortingen

Vraag jezelf af of je de oefenkans volledig gratis kan aanbieden of niet. Denk bijvoorbeeld aan huur van de locatie of het gebruik van bepaalde materialen. Weet wel dat een betalend aanbod voor veel anderstaligen een grote drempel is.

TIP

Vraag bij de gemeente na of je eventueel op subsidies beroep kan doen en/of gratis gebruik kan maken van hun locaties en catering.

PROMO EN BEKENDMAKING

Communicatie

Om deelnemers te motiveren, heb je goede communicatiemiddelen nodig. Maak een flyer en/of affiche in duidelijke taal. Vermijd moeilijke en overbodige woorden en maak gebruik van afbeeldingen en tekeningen. Voorzie op de flyer een plannetje en/of foto van de locatie. Vermeld eventueel een telefoonnummer zodat mensen je kunnen opbellen met vragen.

TIP

Verspreid je flyers en/of affiches op plaatsen waar veel anderstaligen komen. Denk aan organisaties en openbare plaatsen zoals OCWM, bibliotheek, jeugddienst, volwassenenonderwijs (CBE Open School, CVO), lagere scholen, VDAB, interimkantoren, mutualiteiten, dokters, apotheken en buurtwinkels. Neem contact met deze organisaties en plaatsen zodat ze jou leren kennen en hun anderstalige cliënten, leerlingen, bezoekers,... enthousiast maken voor jouw initiatief en naar jou doorverwijzen.

Een andere mogelijkheid om met potentiële deelnemers te communiceren, zijn sociale media. Hiermee kan je heel veel mensen bereiken. Maak bijvoorbeeld een Facebookpagina aan en zorg ook hier voor een aantrekkelijk beeld. De dag voordien kan je hier nog eens extra reclame maken voor jouw activiteit.

TIP

Denk na over je eigen privacy. Gebruik je je eigen Facebookprofiel om mensen te contacteren of maak je liever een apart profiel aan? Zo kan je zelf kiezen wat je van jezelf wil vrijgeven en wat niet.

TIP

Gebruik ook sociale media en websites van andere organisaties om je initiatief te promoten. En ga na of je jouw activiteit bijvoorbeeld kan bekendmaken in een gemeentelijk infoblad.

ABC - Kaffee

MAART

Ben je anderstalig en wil je graag Nederlands oefenen?

Kom dan naar het ABC-Kaffee!

Je oefent 2 uur in groep Nederlands.

Het ABC-Kaffee is gratis en je krijgt een drankje!

Op vrijdag van 13u30 tot 15u30

06/03/2020

13/03/2020

20/03/2020

27/03/2020

ABC-Kaffee vindt plaats in

Dienstencentrum De Zonnbloem

**Zuidstraat 67
Veurne**



Alle informatie vind je via de Sociale Dienst - 058 33 23 37



Praattaafel ABC Kaffee Veurne heeft een maandelijkse flyer waarmee ze hun deelnemers informeren over de data van die periode.

Infomoment

Het is altijd goed om eerst een infomoment te organiseren vooraleer echt van start te gaan. Werk hiervoor samen met toeleiders. Kan je bijvoorbeeld tijdens een regulier lesmoment je activiteit komen toelichten?

TIP

Zorg dat je tijdens het infomoment de gegevens van geïnteresseerden kan noteren, zodat je ze nadien een herinnering kan sturen via Facebook, sms, WhatsApp of e-mail.

CHECKLIST

Je kan nagaan of je activiteit een goede oefenkans is door een aantal criteria af te vinken, gebaseerd op de zeven B's van toegankelijkheid. Let wel: dit zegt niets over de effectieve kwaliteit van de oefenkans zelf.

1. **Bruikbaar:** de mate waarin het aanbod aan de behoeften voldoet.
2. **Begrijpelijk:** de mate waarin informatie over het aanbod begrijpelijk is zodat de potentiële deelnemer kan beoordelen of het aanbod voor hem of haar bestemd is.
3. **Bereikbaar:** de mate waarin het aanbod fysiek, ruimtelijk en in de tijd toegankelijk is.
4. **Betrouwbaar:** de mate waarin de aanbieder en zijn of haar aanbod als betrouwbaar wordt gezien door de (potentiële) deelnemer. Dit heeft invloed op de mate waarin er mentale drempels (zoals angst door vooroordelen) bestaan.
5. **Betaalbaar:** de mate waarin de prijs voor het aanbod een drempel vormt.
6. **Bekendheid:** de mate waarin het aanbod bij de beoogde doelgroep bekend is, is essentieel voor de toegankelijkheid.
7. **Beschikbaar:** de mate waarin het aanbod gemakkelijk beschikbaar is en in welke mate er drempels zijn zoals wachtlijsten of administratieve drempels.

AAN DE SLAG

Wanneer je idee volledig uitgewerkt is en je voldoende deelnemers hebt, is het tijd om praktisch van start te gaan. Ook hier zijn er enkele aandachtspunten.

Uitnodiging

Verstuur twee weken voor de activiteit een uitnodiging naar alle geïnteresseerden en herhaal dit nog eens vlak voordien. Op basis hiervan kan je een deelnemerslijst maken en aanwezigen registreren. Dit is geen verplichting, maar het kan wel helpen om uitval van deelnemers tegen te gaan.

TIP

Staat het aantal deelnemers op een laag pitje? Neem dan persoonlijk contact op met de deelnemers via Facebook, WhatsApp of sms. Of ga langs bij de reguliere taallessen. Belangrijk is om de deelnemers te motiveren, maar zeker niet te verplichten.

"Telkens opnieuw langsgaan in NT2-klassen, dat helpt echt."

Siska Goubert, consulent integratie – oefenkansen Nederlands, Het Agentschap Integratie en Inburgering

Vorbereiding

Verzamel ruim op voorhand al het materiaal dat je nodig hebt voor je oefenkans. Afhankelijk van de activiteit kan dit gaan om didactisch materiaal, blanco papier en schrijfmateriaal, laptop en/of stick wanneer je wil projecteren, ingrediënten om te koken, sportmateriaal,...

TIP

Voorzie naamstickers. Zo leert iedereen snel elkaars naam kennen. Je kan deze ook blijven gebruiken voor nieuwe deelnemers en/of vrijwilligers.

Lokaal

Zorg dat je op tijd bent zodat je het lokaal kan klaarzetten en het materiaal kan controleren. Ook dat is afhankelijk van het soort activiteit. Zijn er bijvoorbeeld voldoende tafels en stoelen? Zorg dat je op voorhand goed weet wat je nodig hebt, wat er ter plaatse aanwezig is en wat je zelf moet meebrengen. Vergeet niet om nadien het lokaal ook weer op te ruimen.

TIP

Het is gezellig om tussen het praten door even een pauze te kunnen nemen. Zet daarom op voorhand al wat drank (koffie, thee, water,...) en eventueel een koekje klaar. Je creëert op deze manier een warme sfeer, wat de deelnemers enorm zullen appreciëren.

Onthaal

Heb oog voor een warm onthaal en verwelkom alle deelnemers bij het binnenkomen. Voorzie ook altijd een kleine inlooptijd van een vijftiental minuten.

Kennismaking

Tijdens de allereerste bijeenkomst voorzie je best een halfuurtje de tijd om met elkaar kennis te maken, afhankelijk van de grootte van de groep. Deze kennismakingronde helpt om vertrouwen op te bouwen en interactie tussen de deelnemers te stimuleren. Het helpt je ook om een idee te krijgen van de verschillende persoonlijkheden in de groep.



Een wereldkaart kan perfect dienstdoen als didactisch materiaal bij een oefenkans.

Je kan hiervoor beroep doen op een aantal methodieken of spelletjes.

VOORBEELDEN TER INSPIRATIE

Het spinnenweb

Je gooit een bolletje wol naar een deelnemer, maar je houdt zelf het begin van de draad vast. De deelnemer vangt de bol, roept zijn of haar naam, pakt de draad vast en gooit de bol naar een andere deelnemer. Deze roept ook weer zijn of haar naam en gooit verder. Je herhaalt dit tot de laatste deelnemer het bolletje wol in zijn of haar handen heeft. Vervolgens begin je terug in tegengestelde richting te gooien om de draad weer op te rollen. Zou het lukken om de naam te noemen van de persoon naar wie je de bol wol teruggooit? (Klastools)

In alfabetische volgorde

Iedereen staat in een kring of op een rij. Om beurt zegt iedereen klaar en duidelijk zijn of haar naam. Je doet dit twee keer. Daarna vraag je aan de deelnemers om alfabetisch te gaan staan zonder te praten. (Academie op z'n Vlaams: Nederlands oefenen via theaterworkshops)

Kennismakingsspel

Breng eens een bezoekje aan de lokale bibliotheek. Kijk of ze een kennismakingsspel of ander materiaal hebben dat je kan gebruiken.

TIP

Stel altijd eerst jezelf voor en bedank ook elke deelnemer nadat hij of zij zich heeft voorgesteld. Toon ook respect voor mensen die niet graag in grote groep spreken. Push hen niet om te veel ineens te zeggen. Beginnen met de naam kan al voldoende zijn.



In het Documentatiecentrum voor Wereldburgerschap te Roeselare kan je een kennismakingsspel en kennismakingskaarten ontlenuen.

AANDACHTSPUNTEN

- Hou er rekening mee dat sommige mensen beloven te komen uit respect voor jou en wat je doet, maar uiteindelijk toch niet komen opdagen. Nee zeggen wordt soms als onbeleefd ervaren.
- De niet-formele context staat centraal in elke oefenkans. Probeer daarom niet te vervallen in een lesgever-leerling dynamiek, want hiervoor zijn er al de reguliere taallessen. Een oefenkans moet een ons-verhaal zijn, waarin conversatie centraal staat.
- Het taalniveau van de groep, maar ook van individuele deelnemers, kan enorm verschillen. Het is belangrijk om je hierop voor te bereiden en waar nodig aanpassingen te maken.
- Wees discreet. Het is niet de bedoeling dat wanneer deelnemers je in vertrouwen nemen over persoonlijke kwesties, je dit tegen je buurman of -vrouw vertelt.
- Laat iedereen aan bod komen en doe dit altijd op een ontspannen manier en in een veilige context. Daarom is een goede voorbereiding zo belangrijk. Als het gesprek stilvalt, dan kan je altijd op je voorbereiding terugvallen.
- Praat zelf niet te veel en stimuleer deelnemers om te praten. Geef voldoende tijd aan alle deelnemers om een antwoord te formuleren. Als je een andere taal leert, heb je tijd nodig om gedachten in woorden om te zetten. Deelnemers doen vaak hun uiterste best om zo goed mogelijk te spreken en bereiden een zin in gedachten voor. Dit vraagt tijd. Verwacht dus niet onmiddellijk een antwoord. Zeg liever: denk er rustig over na, we hebben alle tijd.

VOORBEELDACTIVITEITEN

Je kan zowat elke activiteit als een taal oefenkans gebruiken. Hieronder geven we een aantal activiteiten met tips en tricks als inspiratie mee. Heb je je keuze gemaakt? Op de website <http://nederlandsoefenen.be/inspiratie> vind je per thema draaiboeken terug waarmee je jouw taal oefenkans concreet kan uitwerken.

“De centrale focus ligt op de oefenkansen Nederlands. Dit kan via de voor de hand liggende praattafels. Maar eigenlijk is dit maar een van de vele mogelijke instrumenten. Zo kan ook een koor, toneelgroep, volkstuin, sportgroep,... een perfect medium zijn, zolang die ene doelstelling gerespecteerd blijft. D.w.z. wanneer er in de communicatie, de contacten en de tijdsruimte, aandacht besteed wordt aan de oefenkans voor de anderstalige. Het houdt steeds in dat er, enerzijds, geen beperking wordt gezet op de participatiemogelijkheden van anderstaligen en er, anderzijds, ook een evenwaardig aantal Nederlandstalige gesprekspartners is.”

Luc Termont, Praattafels Brugge

KOOKACTIVITEITEN

Een taal oefenkans rondom koken kan het welbevinden van deelnemers vergroten: het is een activiteit die iedereen kent en graag doet. Bovendien brengt dit heel wat leer kansen met zich mee: deelnemers krijgen zicht op de cultuureigen keuken, leren nieuwe kook technieken en andere ingrediënten kennen.

Kies je voor een kook activiteit, dan zijn er wel enkele aandachtspunten (De Letterbuffetten; Koken met taal):

- Halal

Hou er rekening mee dat sommige deelnemers moslim(a) zijn en dus geen varkensvlees eten, maar wel halal vlees. Halal betekent dat het dier geslacht is volgens islamitische wijze. Voor vele moslims is dit zeer belangrijk, voor andere culturen niet. Wil je dat iedereen kan mee-eten? Kies dan voor halal of beter nog, opteer voor de vegetarische keuken. Als je niet weet waar je halal vlees kan krijgen, kan je aan de deelnemers vragen waar zij hun vlees kopen.

- Duurzame ingrediënten

Kies voor seizoensgroenten en -fruit. Deze groenten en fruit worden meestal in de koude grond verbouwd, wat minder energie kost dan in een (verwarmde) kas. Daarnaast kies je best ook zoveel mogelijk voor plaatselijk geteelde groenten en fruit. Deze worden niet ingevoerd, wat de CO²-uitstoot van transport sterk vermindert.



- Snelverkoop en kopen in bulk

Kies voor producten in snelverkoop. Zo'n producten zijn een stuk goedkoper en zetten aan om creatief aan de slag te gaan. Ook het in bulk kopen van bepaalde ingrediënten, zoals pasta, kan voordeliger zijn en je vermijdt extra verpakkingen.

- Kliekjes

De restjes op het einde kan je onder de deelnemers verdelen. Zo moet je niets weggooien. Vraag aan de deelnemers om een potje mee te brengen. Stimuleer hen ook om voor het koken te overleggen en pas verpakkingen te openen wanneer ze een product effectief gebruiken. Zo kan je grotendeels voorkomen dat er op het einde te veel overblijft.

- Extra oefenkansen

Gebruik de oefenkans om extra uitleg te geven over zaken zoals de houdbaarheidsdatum van voedingswaren – het verschil tussen 'te gebruiken tot' en 'ten minste houdbaar tot' – en het sorteren van afval. Plan eens een bezoek aan een lokale boer of winkel, of ga samen naar de markt.

VOORBEELD: 'Te gebruiken tot' versus 'ten minste houdbaar tot'

'Te gebruiken tot' zijn voedingsmiddelen die zeer bederfelijk zijn zoals vers vlees, vis of bereide slaatjes. Deze voedingsmiddelen kunnen al kort na de uiterste consumptiedatum een onmiddellijk gevaar voor de gezondheid betekenen. Je eet die dus best niet meer op. Minder bederfelijke producten zoals graanproducten, conserven, thee, koffie of diepgevroren producten krijgen een datum van minimale houdbaarheid: 'ten minste houdbaar tot'. Gebruik je dit soort producten na de houdbaarheidsdatum, dan loopt je gezondheid in principe geen gevaar op voorwaarde dat de producten op een goede manier bewaard zijn en de verpakking niet beschadigd is. Wel kunnen ze wat van hun smaak, geur en textuur verliezen. Controleer dus op zicht, kleur en smaak vooraleer je ze opeet.

EEN BEZOEK AAN...

Een bezoek brengen aan een winkel, markt, lokale boer, apotheek, postkantoor, stadhuis, sportclub, bibliotheek of museum: de mogelijkheden zijn eindeloos. Het is een gezellige, eenmalige activiteit en kan een goede manier zijn om eens af te wisselen met de 'normale' oefenkansen.

Sommige bezoeken zijn eenvoudig te organiseren, zoals gezamenlijk naar de markt gaan. Andere vragen iets meer voorbereidend werk. Je doet er goed aan om op voorhand bij de locatie na te vragen of je met een groepje anderstaligen kan langskomen. Geef duidelijk aan wat je van de locatie verwacht. Geef je bijvoorbeeld zelf uitleg of wil je dat zij dat doen?



Praattafel ABC Kaffee Koksijde bracht in november 2019 een bezoek aan het Visserijmuseum NAVIGO in Oostduinkerke.

Museumbezoek

Een aantal musea heeft een specifiek aanbod voor anderstaligen, zoals het Red Star Line Museum (storytelling), het FOMU (Visual Thinking Strategies) en het MSK (In Dialoog). Je kan ook zelf een activiteit in elkaar steken om met een kleine groep een museum te bezoeken. Belangrijk is dat je al even op prospectie gaat om je activiteit voor te bereiden.

Een leuk idee is om met dialoogkaarten te werken. Aan de hand van enkele kunstwerken uit de collectie oefen je de taal. Je stippelt hiervoor een route uit met een aantal kunstwerken als halte. Je stelt vragen over het kunstwerk en brengt zo het gesprek op gang. Inspiratie kan je terugvinden bij In Dialoog van het MSK.

Evengoed kan je de deelnemers in taalgemengde groepen het museum laten verkennen en werken rond een kunstwerk dat ze zelf mooi of interessant vinden.

“Iedere week komen we samen in het ABC-kaffee om met elkaar te praten over verschillende thema’s. Ieder maand staat er een uitstap gepland naar één van de activiteiten in de gemeente. Telkens valt me op hoe verrast de mensen zijn want uit zichzelf zouden ze bv nooit het visserijmuseum in Oostduinkerke binnen gaan. Ook als we zeggen dat zij ten allen tijde, als volwaardige inwoners, alle gemeentelijke musea in Koksijde gratis mogen bezoeken, reageren zij blij en ook nog eens verrast.”

Bie Loones, vrijwilliger ABC Kaffee Koksijde.

Bibliotheekbezoek

Vraag aan de plaatselijke bibliotheek of ze een rondleiding op maat voor anderstaligen kunnen geven en/of er een Taalpunt Nederlands is. In een Taalpunt vind je specifieke materialen die je helpen om Nederlands te leren of om je taalkennis van het Nederlands uit te breiden. Ook als dit niet mogelijk of aanwezig is, kan je van een bezoek aan de bibliotheek een leuke ervaring maken. Toon zoveel mogelijk eenvoudige boekjes in duidelijke taal en/of met veel afbeeldingen. Je kan eventueel vooraf de onlinecatalogus van de bibliotheek raadplegen.

“Mijn tofste ervaring in oefenkansen is deze van de bibliotheek in Oostende, waarbij Nederlands voorgelezen wordt aan anderstaligen. Dit is steeds met één begeleider en maximaal twee cursisten.”

Guido Luyten, vrijwilliger De Antenne, Oostende

PRAATTAFELS

Conversatietafels of praattafels worden vaak als oefenkans ingezet. Ze bieden anderstaligen een extra kans om de opgedane kennis uit de reguliere taallessen in te oefenen, maar zijn dus zeker geen taallessen. Heel vaak bestaat een praattafel uit een zeer divers publiek, met verschillende achtergronden en taalniveaus.

Als je een praattafel wil starten, neem je best contact op met het volwassenenonderwijs in de buurt voor uitleg over het leertraject voor anderstaligen. Zo kan je je eigen aanbod hierop afstemmen. Daarnaast is het belangrijk om na te gaan of andere organisaties of diensten in de buurt al een praattafel organiseren. Dubbele trajecten vermijd je best zoveel mogelijk.

TIP

Op de website <http://nederlandsoefenen.be/> vind je een overzicht van alle praattafels per regio.

Het leuke aan een praattafel is dat de keuze aan thema’s eindeloos is en je kan differentiëren in methodiek. Deze tips kunnen alvast helpen bij de voorbereiding:

- Voor anderstaligen met een beperkte kennis van de taal voer je beter een-op-een gesprekken. Hiervoor heb je natuurlijk voldoende vrijwilligers nodig.
- Personen die zich vlotter kunnen uitdrukken, doen het dan weer beter in een groepsgebesprek. Bij een groepsgebesprek is het belangrijk om op elk moment aandacht te hebben voor alle deelnemers, ook al zijn ze niet aan het woord. Mensen raken snel verveeld als je ze niet bij het gesprek betreft.
- Bereid je oefenkans voor. Het is belangrijk om vooraf stil te staan bij mogelijke thema’s en onderwerpen. Doe je dit niet, dan bots je vaak op dezelfde gesprekken en thema’s en dalen de leeransen. Maak bijvoorbeeld themamappen en/of materiaalboxen. Het is belangrijk om afwisseling in de thema’s te brengen en wekelijks een nieuw thema aan te bieden. Kies zoveel mogelijk voor thema’s die aansluiten bij de leefwereld van de anderstaligen: afval sorteren, boodschappen doen (winkel, bakker, slager), beroepen, ziek zijn en hulpdiensten, lichaam, wonen, mobiliteit, sport, seizoenen en maanden van het jaar, cijfers,...
- Gebruik verschillende methodes om te converseren: afbeeldingen bespreken, taalspelletjes (bijvoorbeeld memory), vraagkaartjes, reclameblaadjes, winkelfolders, een EHBO-kit,...

(Elke dag Nederlands: ABC Kaffees)



VOORBEELDEN VAN METHODIEKEN

Iedereen zijn mening

Op een kaart staat een mening. Je kan die eerst toelichten indien nodig. Wie gaat akkoord en wie gaat niet akkoord? En waarom?

“Afval sorteren is gemakkelijk.”

“Twee maanden schoolvakantie is veel te lang.”

“Mannen moeten de helft van het huishoudelijke werk op zich nemen.”

“Het is best dat de moeder thuisblijft om voor de kinderen te zorgen.”

“Het is goed dat homo’s en lesbiennes kinderen kunnen adopteren.”

“Mensen nemen te vaak en te snel pijnstillers of andere medicatie.”

“Wie terminaal ziek is en veel pijn heeft, mag kiezen voor euthanasie.”

“Roken moet men overal verbieden.”

Hoe los je het op?

Op een kaart staat een situatie of uitdaging. Je kan die opnieuw toelichten indien nodig.

“Je gaat naar een verjaardagsfeestje en je hebt nog geen cadeautje, maar alle winkels zijn al dicht.”

“Je vertrekt naar de bakker, trekt je deur dicht en merkt dat je de sleutel niet bij hebt.”

“Je wil een avondje uit, maar je vindt niet onmiddellijk een babysit.”

“Welk gerecht zou je snel kunnen bereiden voor onverwacht bezoek?”

“Wie red je als je huis in brand staat?”

“Je zit opgesloten in een lift.”

“Je kind loopt verloren op het strand.”

“Je wil een cake bakken, maar de eieren zijn op.”

Verboden Getal

De groep zit in een kring en telt snel van één tot honderd. Maar je mag getallen met een vier en een acht niet zeggen. Wie mist en valt uit?

(Praattafels: Handleiding voor de Nederlandstalige deelnemers, Brugge)

SCHOOLBABEL

Een schoolbabbel is een laagdrempelige, niet-formele oefenkans waarbij anderstalige ouders onder begeleiding in gesprek gaan over onderwerpen die eigen zijn aan de school van hun kind. Je start een schoolbabbel best op vanuit een Huis van het Kind, school, huiswerkondersteuning of ouderwerking. Dat zorgt voor inbedding in een ruimer kader waar al ouders aanwezig zijn. Een werking die openstaat voor alle ouders kan op een relatief eenvoudige manier oefenkansen bieden.

Resultaten:

- De spreekdurf van de ouders verhoogt.
- De ouders begrijpen de schoolse communicatie beter en zelfstandiger.
- Er is een hogere betrokkenheid bij de schoolse loopbaan van het kind, waardoor er minder verantwoordelijkheid op de schouders van het kind terecht komt (om documenten te vertalen, om in orde te zijn,...)
- Ouders raken enthousiast over het oudercomité of vrijwilligerstaken binnen de school.
- Het vertrouwen tussen de ouders en de school groeit, want cultuurverschillen kunnen worden uitgelegd en gekaderd.

Hoe pak je dit best aan? Vertrek vanuit de verhalen van de ouders. Zij bepalen de thema's van de sessies. Wat zijn hun bezorgdheden en vragen? Door ervaringen uit te wisselen, gesprekken te oefenen, situaties na te spelen en te bespreken, leren ouders bij over de school van hun kind(eren). Het thema van de volgende sessie kiezen ze tijdens de voorafgaande sessie zodat er voldoende voorbereidingstijd is. Leg de thema's niet vast aan het begin van het traject, want ouders geven niet altijd meteen aan wat hun bezorgdheden zijn. Dat vraagt een veilige sfeer en vertrouwen.

(Schoolbabbel Harelbeke; Schoolbabbel Antwerpen; Oefenkans Nederlands voor en door ouders)

“Open School vindt het heel belangrijk dat mensen ook buiten de klasmuren Nederlands kunnen oefenen. Sowieso werken we in Open School ervaringsgericht en proberen we zoveel mogelijk de dingen aan te leren die mensen onmiddellijk kunnen gebruiken in hun leven. We verwijzen onze cursisten door naar extra oefenkansen. Open School begeleidt ook enkel oefenkansen in de regio: praattafels en Schoolbabbels in Harelbeke, een project in samenwerking met de Broederschool in Roeselare, Nederlands in de buurt in Kortrijk.”

Tine Baert, educatief directeur, CBE Open School Kortrijk-Roeselare VZW

SPORT

Je kan van elke sportactiviteit een basis taal oefenkans maken. Dat wil zeggen: de activiteit zoveel mogelijk taal toegankelijk maken door in te zetten op een warm onthaal, een veilige omgeving voor interactie en aandacht voor klare taal. Sport lijkt een weinig talige activiteit, maar dat klopt niet. Er worden instructies en feedback gegeven. In plaats van dit allemaal zelf te doen, laat je de deelnemers dit ook onderling doen. Belangrijk bij een sportactiviteit is dat je alle kansen aangrijpt om te praten:

- Iemand heeft een opvallend T-shirt aan, wat aanleiding geeft om over verschillende kledingstukken te praten.
- Was je niet te stijf na vorige week? Deden je benen niet te veel pijn? Waarna je alle lichaamsdelen kan opsommen.
- Geef kleine opdrachten om taal te oefenen door ze in verschillende rollen op te delen: instructeur, scheidsrechter, score bijhouden, supporter,...

(Taalrijk sporten en bewegen)

THEATER EN MUZIEKWORKSHOPS

Theater

Theater is niet alleen een pedagogisch hulpmiddel om een taal te leren. Het helpt de deelnemers om zich mondeling beter uit te drukken, maar het stelt hen ook in staat om de taal te beleven en leert hen van de taal te houden. Theater heeft daarenboven een speelse functie. Dankzij het spel en het plezier zijn er minder taalbarrières. Theater verrijkt je woordenschat en leert je nieuwe uitdrukkingen.

Wil je zo'n oefenkans begeleiden, dan heb je best enige ervaring met theater. Bij acteren zijn er namelijk veel richtlijnen over lichaamshouding, stemgebruik, luid genoeg spreken en articuleren. Improvisatieoefeningen moet je kunnen aanbrengen. Het is niet de bedoeling om de deelnemers tot beroepsacteurs op te leiden. Ze moeten zich wel essentiële elementen van het theater eigen maken zodat dit de verstaanbaarheid en de samenhang van het stuk ten goede komt.

“In Brugge is er Mozaïek. Wij brengen jaarlijks een toneelstuk dat in dialoog met de spelers opgebouwd wordt. In een ideaal scenario krijgen de anderstalige deelnemers de smaak te pakken en volgt er een overstap naar een ander toneelgezelschap. En hiermee raken we de onderliggende, tweede doelstelling: het ontwikkelen van contacten en wederzijdse integratie, ook buiten voornoemde methodieken. Extra voor het toneelproject is, voor de anderstaligen, het zich ontplooiën in diverse dimensies: creativiteit, expressie, lichaamstaal en -beheersing, emoties,... Zo is de anderstalige in staat zich vrij te uiten en de persoonlijkheid verder te ontwikkelen in een veilige omgeving.”

Luc Termont, Mozaïek Brugge



Startmoment van het theatergezelschap Mozaïek in Brugge, 2019.

Enkele zaken die van belang zijn:

- De plaats waar de activiteit plaatsvindt, is van groot belang. De ruimte moet groot genoeg zijn zodat de groep de nodige bewegingsruimte heeft.
- Om zoveel mogelijk oefenkansen en een goede omkadering te bieden, is het beter om te werken met groepen van maximum acht deelnemers. Er mogen ook geen te grote niveaoverschillen binnen in één groep zijn. Deel op in beginnersgroepen met minimumniveau 1.1 tot 1.2 en gevorderde groepen met minimumniveau 2.1. Je kan hiervoor werken met sketches in plaats van één groot stuk.
- Samen aan het scenario schrijven kan eveneens bijkomende oefenkansen creëren. Je kan de dialogen schrijven op basis van kortverhalen die je online terugvindt, of met input van de groep zelf. Voor een beginnersgroep geef je de voorkeur aan korte teksten die ruimte laten voor gebaren.
- Als begeleider verdeel je de rollen volgens smaak en niveau van de deelnemer. Hoe hoger het niveau van de deelnemer, hoe langer de tekst. Sommigen krijgen misschien niet het personage dat ze willen, maar theater gaat ook over leren samenwerken in teamverband.
- Vooraleer je de deelnemers laat acteren is het belangrijk dat ze de tekst meerdere malen lezen, eerst individueel en daarna in groep, zodat ze de betekenis ervan begrijpen. Probeer zo weinig mogelijk de tekst te vertalen. Om de tekst te verduidelijken, kan je de tekst uitbeelden of afbeeldingen gebruiken.
- Omdat de teksten voor het beginnersniveau kort zijn, laat je de deelnemers de scènes zelf regisseren om hun betrokkenheid te versterken. Je stelt ideeën voor, maar het zijn de deelnemers die kiezen hoe de scène zich zal ontploegen.
- Organiseer een publieksmoment. Zo hebben de deelnemers iets om naartoe te werken. Dit zorgt voor een betere samenhang en dynamiek. Het succes van het publieksmoment, de felicitaties en het applaus zorgen ervoor dat de deelnemers volgende keer nog beter willen doen en dus een nieuwe motivatie hebben om de taal te blijven oefenen. Je hebt minimum twaalf sessies nodig om naar een publieksmoment toe te werken. Zo'n publieksmoment is een grote uitdaging met veel adrenaline. Plan zeker ademhalingsoefeningen in om te ontspannen en voorzie extra tijd om hen gerust te stellen, complimenten te geven en hen te feliciteren met de vooruitgang die ze hebben geboekt.

(Academie op zijn Vlaams: Nederlands oefenen via theaterworkshops)

Muziek

Via liedjes komen volwassenen op een leuke manier in contact met een nieuwe taal. Een plezierige manier om dit te doen is door meezingsessies te organiseren voor anderstaligen en moedertaalsprekers. Tijdens een meezingsessie worden Nederlandstalige liedjes samen gezongen onder begeleiding van een pianist, gitarist en/of zanger. Je hoeft geen groot zangtalent te zijn: plezier maken staat voorop.

Tips die kunnen helpen:

- Kies voor een variatie aan soorten muziek.
- Kies voor liedjes met gemakkelijke teksten. Het hoeven daarom niet allemaal kinderliedjes te zijn. Liedjes met veel herhaling zijn ook een goed idee.
- Neem de tijd om stil te staan bij de tekst en uit te leggen waarover een lied gaat.
- Mensen zingen graag liederen uit hun eigen cultuur. Voorzie hiervoor ook af en toe tijd. Maak samen een lijst van liederen en kies hieruit minstens één lied per sessie. Een deelnemer kan het lied aan de groep aanleren.
- Heb je een muzikaal sterke groep, dan kan je ook met improvisaties experimenteren. Improvisatie werkt stimulerend en creëert een gevoel van zelfcontrole.

44

.....
“Er zijn verschillende goede redenen om muziek in te zetten als taalkatalysator: muziek is zelf de meest universele taal, muziek stimuleert het geheugen, zingen in een vreemde taal verbetert je uitspraak, het vergroot onze woordenschat en de kennis van begrippen, oefenen kan je altijd en overal, het geeft toegang tot andere culturen,...”

Chris en Thomas Deleu, Words, Beats & Moves
.....



In de inspiratiegids “Words, Beats & Moves” kan je heel wat informatie terugvinden om zelf een oefenkans rond muziek te organiseren.

TOT SLOT

Deze inspiratiegids is een realisatie van de Provincie West-Vlaanderen en kwam tot stand in kader van het Interreg-project AB Réfugiés Social (Frankrijk-Wallonië-Vlaanderen). Centraal in dit project staat de versterking van de zorg- en maatschappelijke begeleiding van vluchtelingen. De drie deelnemende gebieden doen dit door ervaringen en ideeën uit te wisselen over het aanbod voor mensen op de vlucht.



AB Refugiés - Social

BETROKKEN PARTNERS

Frankrijk

- Secretariaat-generaal voor regionale aangelegenheden (SGAR), regionale prefectuur Hauts-de-France
- Regionaal directoraat Jeugd, Sport en Sociale cohesie (DRJSCS), regionale prefectuur Hauts-de-France
- La Vie Active
- Departementale directoraten voor Sociale Cohesie van Aisne, Nord, Oise, Pas-de-Calais en Somme (DDCS)
- Regionaal agentschap voor Gezondheid Hauts-de-France (ARS)



Wallonië

- Referentiecentrum voor Geestelijke Gezondheid (CréSaM)
- SETISW
- Waals agentschap voor Gezondheid, Welzijn, Handicap en Gezin (AVIQ)
- Openbare diensten van Wallonië (SPW)

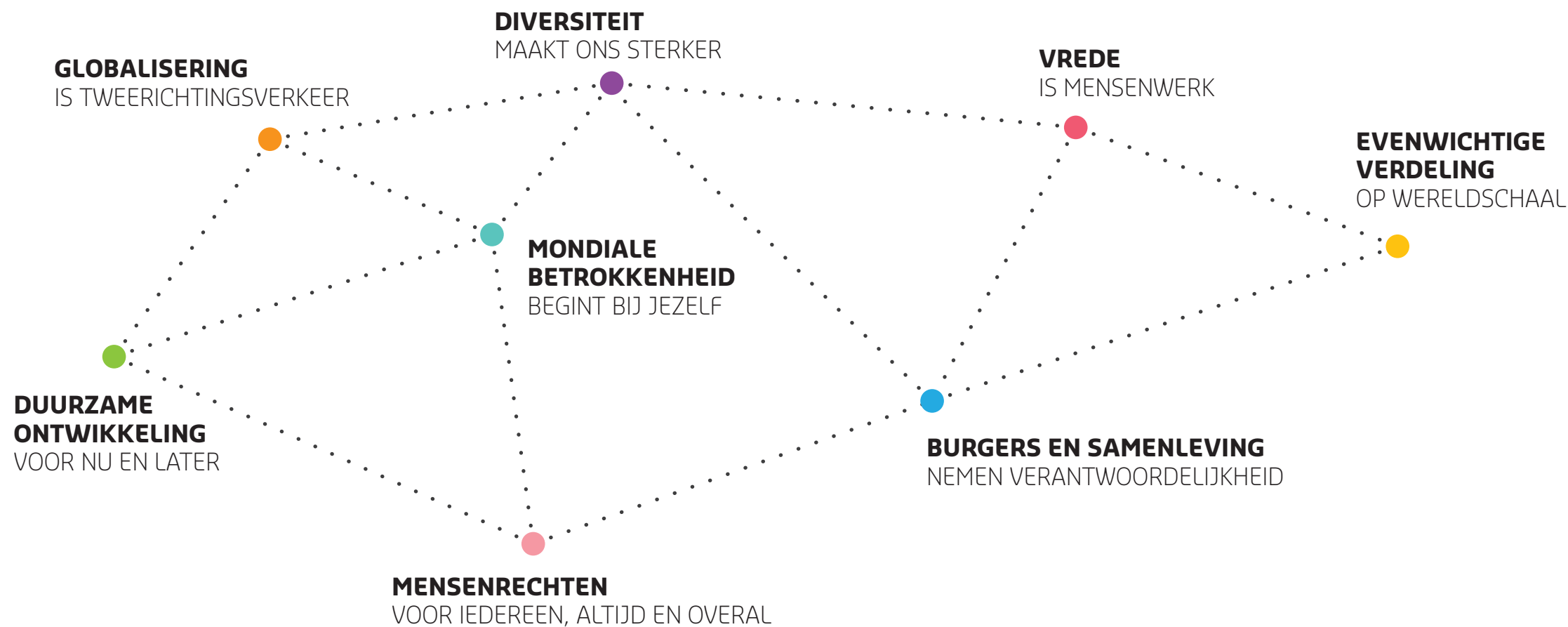


Vlaanderen

- Wereldhuis – Provincie West-Vlaanderen



Daarnaast gaat onze dank uit naar het Agentschap Integratie en Inburgering voor het nalezen van deze inspiratiegids en hun bijdrage.



WORD WERELDBURGER

Uithangbord van het Wereldhuis is de campagne 'Word Wereldburger'. Onder deze noemer komen veel initiatieven samen. Wereldburgerschap overstijgt de oude tegenstellingen tussen Noord en Zuid. Het benadrukt dat we samen op dezelfde aarde leven. Iedereen, veraf en dichtbij, nu en in de toekomst, moet op die wereld menswaardig kunnen leven. En daarvoor moet iedereen verantwoordelijkheid nemen: oud, jong, scholen, ondernemers, organisaties... Het Wereldhuis trekt resoluut de kaart van het wereldburgerschap. Het Wereldhuis organiseert educatieve en sensibiliserende activiteiten, geeft info op maat, brengt organisaties en mensen samen, ondersteunt initiatieven... Het Wereldhuis is een plek voor alle wereldburgers.

Vanaf nu is het aan jou. Aarzel niet om contact te nemen met het Wereldhuis, ook voor vragen of opmerkingen. In het Documentatiecentrum voor Wereldburgerschap is een heleboel (NT2-) materiaal te vinden waarmee je concreet aan de slag kan. Bezoek onze online catalogus om een idee te krijgen: <https://roeselare.bibliotheek.be/> of kom gewoon eens langs!

Wereldhuis West-Vlaanderen

Hugo Verrieststraat 22

8800 Roeselare

Tel. 051 26 50 50

wereldhuis@west-vlaanderen.be

www.west-vlaanderen.be/wereldhuis



Colofon

Dit is een publicatie in opdracht van de deputatie van de Provincie West-Vlaanderen.

Redactionele coördinatie: Caitlin Sabbe

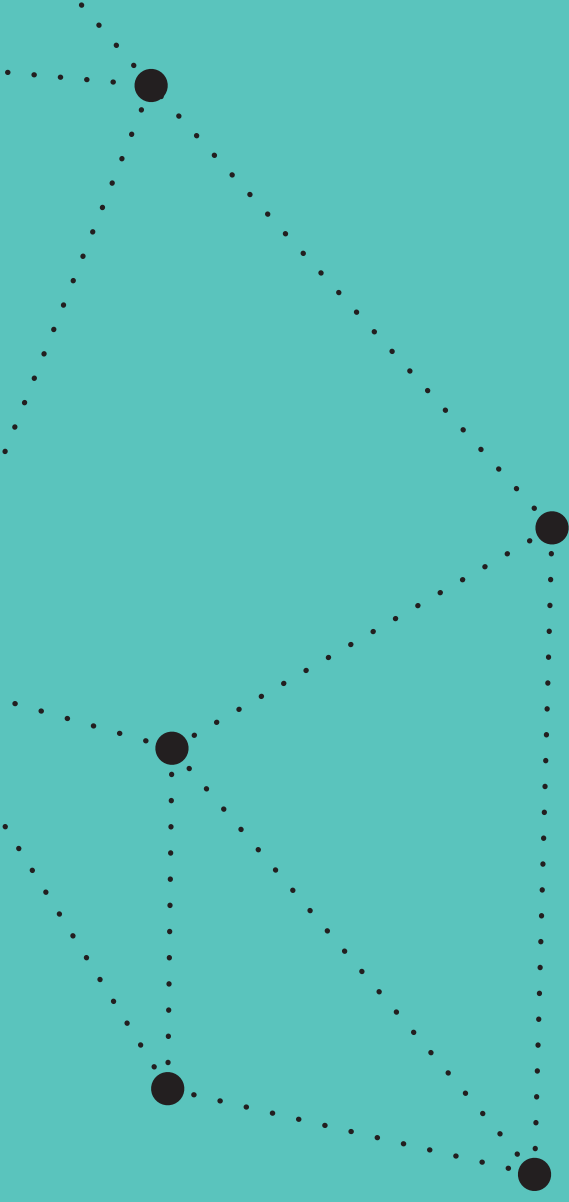
Vormgeving en druk: Grafische Dienst, Provincie West-Vlaanderen

Copyright: Provincie West-Vlaanderen

Voor de publicatie van alle foto's in deze inspiratiegids werd toestemming gevraagd aan de betrokken personen en organisaties.

Verantwoordelijke uitgever: Ann Tavernier, directeur Economie, Europese en Internationale Samenwerking Provincie West-Vlaanderen, Provinciehuis Boeverbos, Kon Leopold III-laan 41, 8200 Sint-Andries

Wettelijk depotnummer: D/2020/0248/11



INSPIRATIEGIDS TAALOEFENKANS

Wereldhuis West-Vlaanderen

Provinciaal forum voor relaties met het Zuiden

Hugo Verrieststraat 22

8800 Roeselare

τ 051 26 50 50

ε wereldhuis@west-vlaanderen.be

www.facebook.com/wereldhuiswv

www.west-vlaanderen.be/wereldhuis